

estonia

estonia

estonia

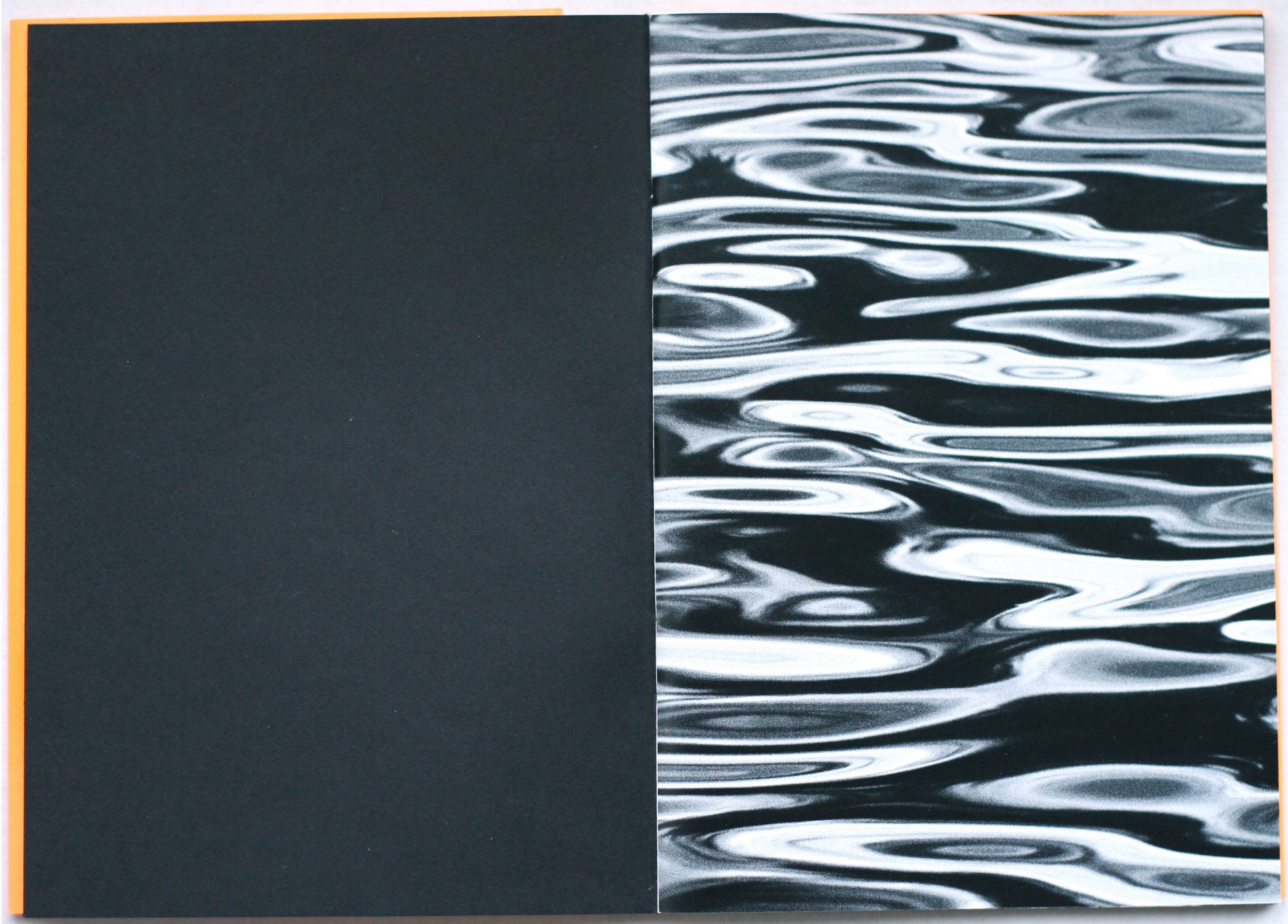
estonia

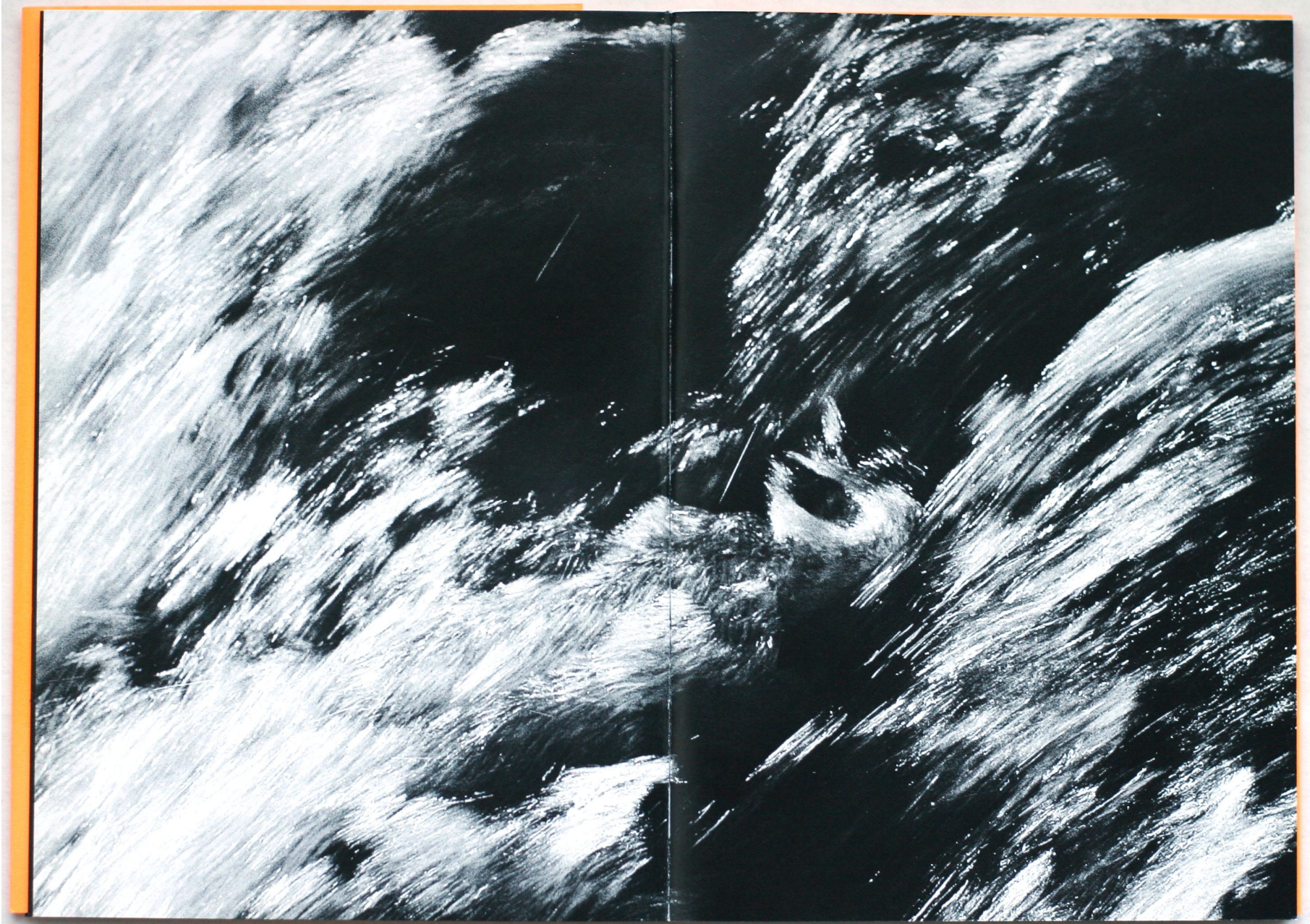
estonia

·
·

SJÖHISTORISKA MUSEET

HAVET

Två tredjedelar av jordens yta täcks av hav. På havet finns inga utstakade vägar. På havet är vi utlämnade åt naturens nycker.

Ingen är likgiltig inför denna storslagna värld. Havet är för många svart, djupt och otäckt. För andra symboliserar havet frihet och lycka. Havet går inte att tämja, men med kunskap och insikt om naturens krafter kommer havet alltid att vara en länk människor emellan och en av mänsklighetens största resurser.

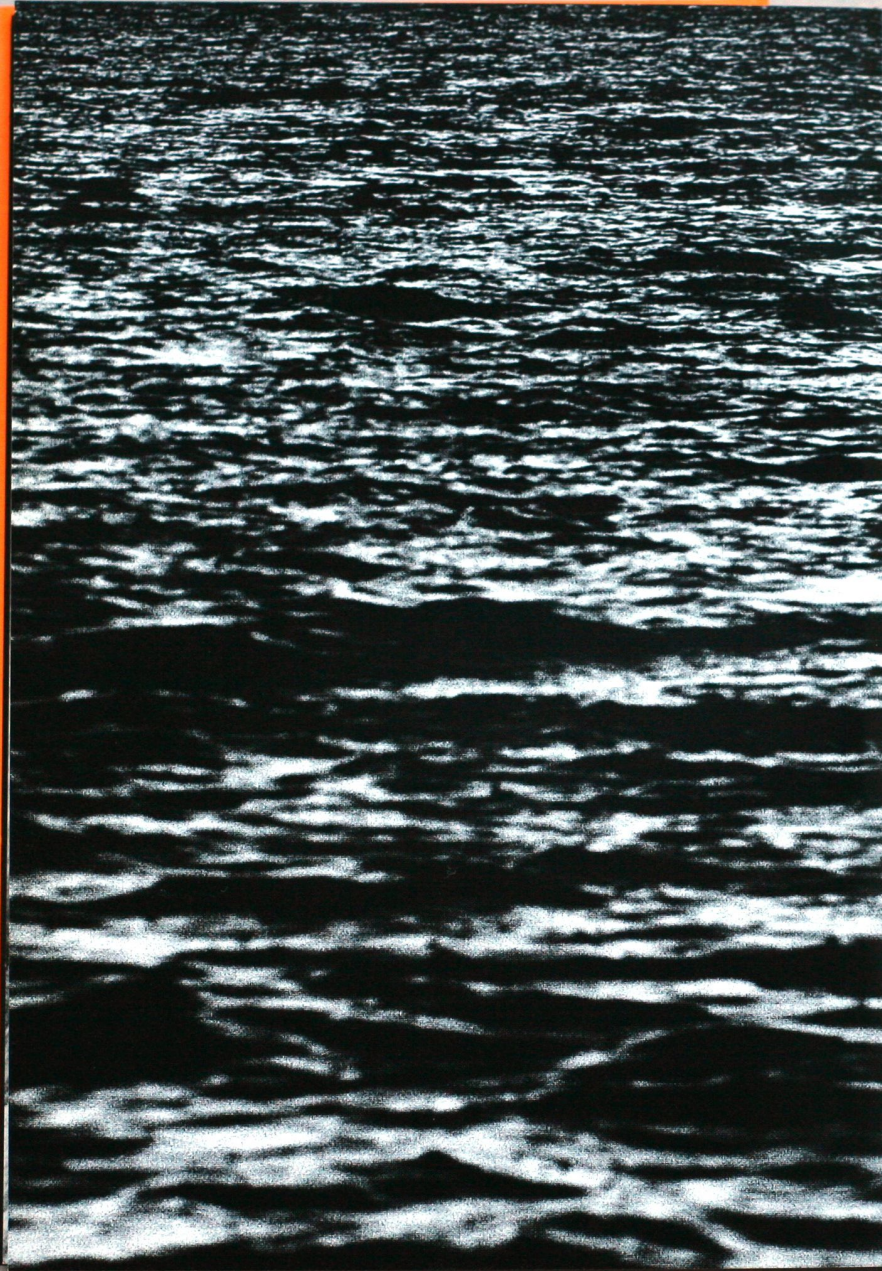
DEN "VITA BÅTEN"

M/S Estonia var en gång ett av Östersjöns största ro-ro-passagerarfartyg. Hon sjösattes 1980 och under finländsk flagg gick hon i fart mellan Finland och Sverige. 1993 såldes hon till Estline Marine Company Limited och flaggan blev estnisk.

M/S Estonia den "vita båten". En länk till omvärlden. En symbol för Estlands nyvunna frihet.

UNDERGÅNG

En höstruggig kväll den 27 september 1994 kliver 803 passagerare ombord på *M/S Estonia*. Den 186 man starka besättningen finns redan ombord. Femton minuter försenad, kl 18.15 lämnar *M/S Estonia* kajen i Tallinn. Fjorton timmar och 225 nautiska mil senare beräknas *M/S Estonia* förtöja i Stockholm. Hon kommer aldrig fram.

N 59°22,9' O 21°41,0'

Klockan 00.50 förliser M/S *Estonia*.
852 personer omkommer varav 757
försvinner i Östersjöns mörka vatten.
Människor från 17 nationer förlorar
denna stormiga natt någon närstå-
ende. Majoriteten av de omkomna
är ester (284) och svenskar (501).

137 personer överlever katastrofen.
I timmar kämpar de för sina liv.
Den stora glädjen över att vara i livet
blandas med sorg, skuld och smärta.

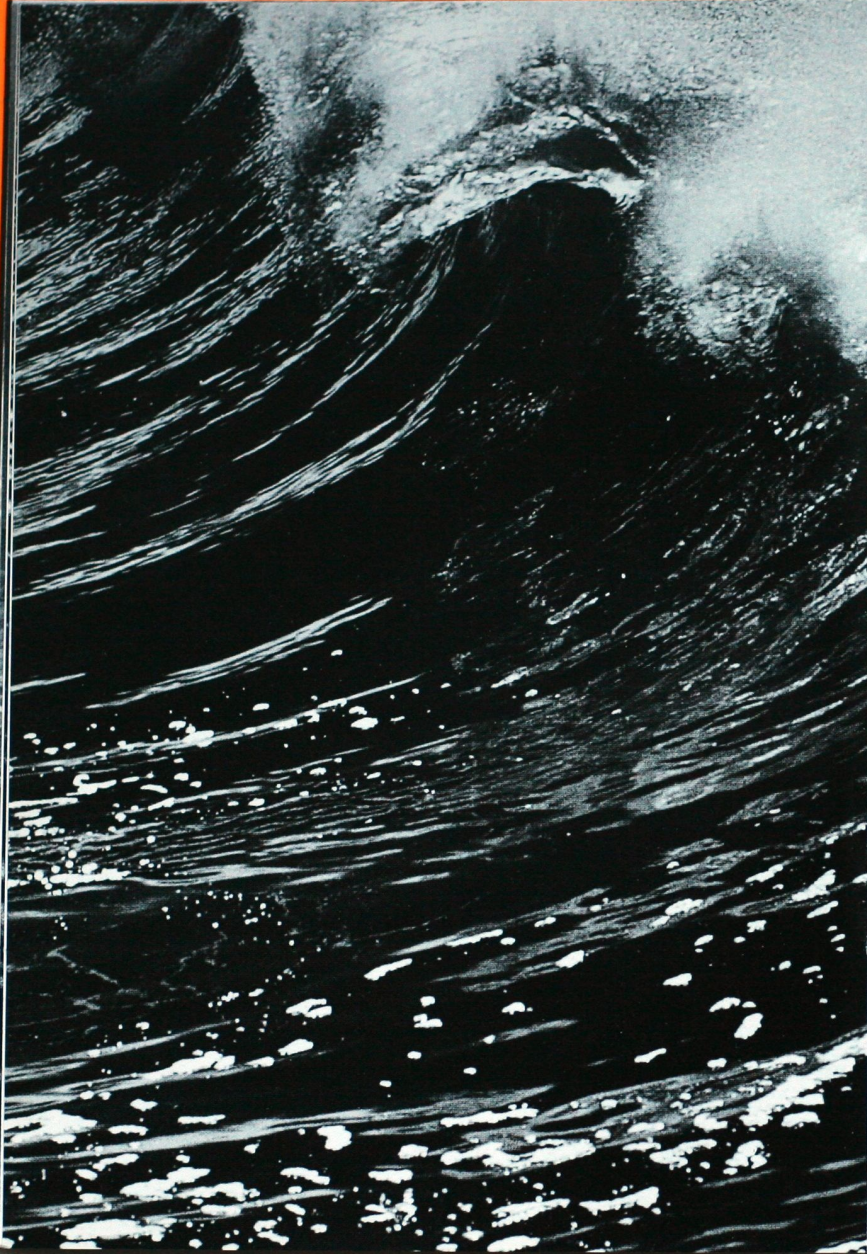
HUR?

M/S Estonia gick i hård motsjö och bogvisiret tålde inte påfrestningarna. Det finns inga osänkbara fartyg. En kedja av misstag och brister kan få förödande konsekvenser.

Visirets låsanordning var för klen. Dessutom hade brister i senare underhåll och reparationsarbeten försvagat konstruktionen.

M/S Estonias lastramp var inte placerad i enlighet med Safety of Life at Sea Convention, SOLAS. Avståndet mellan lastramp och visir var för litet. Dessutom var rampen mekaniskt sammankopplad med bogvisiret.

VARFÖR?

Alla dessa frågor som rör sig inom oss. Obesvarade frågor smärtar och skapar stort lidande.

De dubbla budskapen, otydligheten, bristande kommunikation och okunskap från berörda myndigheter och massmedia skapade förvirring, vrede och misstänksamhet. Sorgearbetet försvårades liksom möjligheterna att gå vidare.

Det kommer dock alltid att finnas frågor som inte kan besvaras och det kommer att finnas människor som inte kan acceptera de svar som finns att få.

DET OBARMHÄRTIGA HAVET

Hav bringar liv men i mörka stunder tar det även liv. Förlisningar och olyckor till havs har förekommit lika länge som vi har färdats på havet.

I alla tider har man varit angelägen om att återfinna de omkomna för att ge dem en begravning i havet eller i jorden. När sjön tagit en människa som inte återfunnits har någon form av ritual genomförts, för att ta farväl av den döde.

Ritualer bottnar i ett behov av gränsdragningar och att passera gränser är ofta smärtsamt. Men det är nödvändigt för att gå vidare i livet. I det moderna Sverige har behovet av ritualer undervärderats och suddats ut, ett vakuum har skapats. I detta vakuum blir vi vilsna och sårbara.

DÖDEN

Stora delar av Sveriges befolkning drabbades av ett slags trauma när *M/S Estonia* förläste. Samhället stod handfallet och frågande: Varför?

Vi kommer alla att dö, men i Sverige talar vi sällan om döden. Den existerar inte. Vi stänger ute, förtränger och förtiger. Vi räds vår egen förgänglighet.

I Sverige har vi under lång tid varit förskonade från krig, svält och större katastrofer. Vi har byggt upp ett tekniskt avancerat samhälle, med ett väl utvecklat system med lagar och förordningar. Detta hölje tror vi ska skydda oss från allt ont. Vi har låtit oss invaggas i en falsk säkerhet.

På andra sidan Östersjön har man genomlevt två världskrig och levt under ett totalitärt styre. Många balter har därför en större erfarenhet av kriser och nödsituationer.

Döden är inget främmande utan en del av livet. Anhöriga och överlevande sörjer inte mindre, men kanske är de bättre psykiskt rustade när kriser inträffar.

Man värderar livet på ett annat sätt och inser att ingen av oss är evig. En positiv känsla man fått efter katastrofen är att man accepterar att döden finns. Låter kanske ofattbart, men det är ju så. (Ord från en som överlevde M/S Estonia)

Författare: Emma Having

Den här boken har blivit producerad i samband
med utställningen *Estonia* på Sjöhistoriska museet
i Stockholm 30 april 2005 – 3 september 2006

Utställningsproducent: Emma Having
Utställningsarkitekt: Pontvik Arkitekter
Grafisk profil: Gabor Palotai Design
Tryck: Lenanders grafiska AB
©Copyright Statens maritima museer
ISBN: 91-85268-98-4
April 2005

